

הלבנה אשר על המנחה – עד שתהא קיימת הלבונה שנקבעה עם המנחה בתחילה). לרבי יהודה – שיעורה לא פחות משני קורטים (כל – כלשהו. ואת – לרבות קורט אחר). לר' שמעון – קורט אחד (לא דרש לרבות מ'ואת').

פסק הרמב"ם כרבי יהודה. ורש"י כתב שסתם מתניתין כר"מ (וע' רש"י ש זבח תודה). לבונה הבאה בפני עצמה, ובכלל זה בזיכי לבונה של לחם הפנים; אמר רבי יוחנן: לדברי הכל פחות מקומץ – פסולה. ורבי אמי ורבי יצחק נפחא נחלקו בדבר; אחד מהם סובר כריו"ח ואחד סובר כמחלוקת בלבונה הבאה עם המנחה, כך מחלוקת בבאה בפני עצמה.

ריבה לבונתה: לפירוש אחד ברש"י (וכ"פ הרמב"ם): הוסיף מעט – כשר. הוסיף כשיעור קומץ, שהפריש לה שני קמצים – פסול. לפירוש השני ברש"י (וכ"פ בתוס') – להפך. ריבה בלבונה בחולין או בשל חברתה – לתוס' פסולה ולרמב"ם כשרה (ע' חזו"א כא, י). הפריש שני קמצים ואבדו; שעת הקמיצה היא הקובעת לפסול משום חסר או משום יתר. ובלחם הפנים – שעת הסילוק.

דפים יא – יב

- כ. א. מהו השיעור המנימלי שאם חשב עליו מחשבת-פסול נפסלה המנחה – בקומץ, בשירים ובלבונה?
 ב. חישוב על חצי זית מחשבת חוץ לזמנו ועל חצי זית חוץ למקומו; חישוב לאכול חצי זית חוץ לזמנו בדבר שדרכו לאכול ועוד חצי זית מדבר שאין דרכו לאכול; חצי זית לאכול וחצי זית להקטיר חוץ לזמנו – מה הדין?
 ג. חישוב לאכול או להקטיר כזית חוץ לזמנו וכזית חוץ למקומו או שלא לשמו, מה הדין?
 א. השיעור המנימלי שחלה בו מחשבת-פסול הוא כזית, הן בקומץ הן בשירים (ואפילו למ"ד יש הקטרה בפחות מכזית. עתוס' נח רע"ב). ובלבונה – כפי שיעור הכשרה; קומץ, קורט או שני קורטין, כדלעיל. בדעת רבי אלעזר אמרו שלא חל פסול אלא אם חושב להקטיר הקומץ כולו. [וכן בשאר דברים – כשחושב להקטיר את כל הדבר שדינו להיקטר] ועד שיחשוב על כל המתיר – הקומץ עם הלבונה.
 ב. חישוב על חצי זית חוץ לזמנו וח"ז חוץ למקומו [או מחשבת פסול אחרת, כגון של"ש במנחת חוטא וקנאות] – פסול ואין בו כרת.
 דבר שאין דרכו לאכול, כגון קומץ שדינו להיקטר, אינו מצטרף להשלים לכזית במחשבת אכילה, מלבד לר"א שאמר מחשבים מאכילת אדם לאכילת מזבח ולהפך.
 אכילה והקטרה אינם מצטרפים.
 ג. כזית חוץ לזמנו וכזית חוץ למקומו [או שלא לשמה – במנחת חוטא או קנאות] – פסול ואין בו כרת.
 לדברי רבי יהודה, אם מחשבת הזמן קדמה למחשבה האחרת – פיגול וחייבים עליו כרת. וחכמים חולקים.
 עוד בדיני עירוב מחשבות – ע' בובחים כט-ל לא.

דף יב

כא. א. שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה – האם הקטרת הקומץ מועילה להוציאם מידי חיוב מעילה? והאם חלה מחשבת פיגול בהקטרה זו, לחייב את האוכל בכרת?

ב. יצאו או נטמאו השירים – האם מועילה ההקטרה להוציאם מידי מעילה, והאם חלה מחשבת פיגול?

ג. נפרסה או יצאה או נטמאה חלה אחת מלחם הפנים – האם נפסלו שאר החלות?

א. שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה; לדעת האומר אין מקטיר קומץ עליהם – אין הקטרתו כלום, ולא יצאו מידי מעילה ולא חלה מחשבת פיגול (כן נראה מפשטות הגמרא, הגם שיש מקום לדחוק באופן אחר – ע' אחיעזר ח"ב מא, יב). ולדעת מי שאומר מקטיר קומץ עליהם; אמר רב הונא: לא יצאו מידי מעילה ולא חל פיגול, היות ונפסלו השירים מאכילה פסול-הגוף. ורבא (בהגהות מצפה איתן הגיה רב ה) אמר בתחילה: יצאו מידי מעילה וחל פיגול. ואחר כך רבא חזר בו מכח הברייתא, ואולם אביי דחה הראיה מהברייתא, ולדבריו יתכן שלרבי עקיבא שאמר זריקה מועלת ליוצא, כמו כן מועילה לשירים שחסרו.

א. נראה מדברי הרמב"ם (פסוה"מ טז, יא; מעילה ב, ז) שלא הלכה הרי זו בעיא דלא אפשטא, וספק פיגול הוא וספק מעילה.

ב. מבואר בגמרא שאין חילוק בין אם נחסרו לאחר מתן הקומץ בכלי או בין קמיצה למתן כלי (אחיעזר ח"ב מא, יב, ודלא כמוש"כ בטהרת הקדש לעיל ט).

ב. יצאו מהשירים חוץ לעזרה; מחלוקת רבי עקיבא ורבי אליעזר האם זריקה מועלת ליוצא, להוציא מידי מעילה. והוא הדין לענין חלות פיגול.

נחלקו חכמים (במעילה ו) האם כן הדין אף בשיצאו כולם או רק במקצתם, אבל יצאו כולם אין זריקה מועלת אף לרע"ק. (התוס' בתירוח אחד צדדו שלדברי רבי יהושע אפילו יצאו כולם זריקה מועלת, ועדיפא מרע"ק).

ובספר אור שמח (מעילה ג, ט) חידש שדין שיירי מנחות שונה מבשר הזבח, אפילו יצאו כולם – מועילה להם הקטרת הקומץ כדין יצאו מקצתם.

נטמאו מהשירים והקטיר הקומץ; הואיל והציץ מרצה על הטומאה, הרי זו הקטרה מועילה להוציאם מידי מעילה.

ואפשר שלר"א הסובר אין זריקה מועלת ליוצא, הוא הדין אינה מועלת לנטמא (עפ"י לקוטי הלכות).

ג. נפרסה חלה אחת או מקצת מן החלות, לאחר פירוק המערכת [או משהגיע זמן פירוקה, כדלעיל] וקודם הקטרת הבזיכין [שאילו מקודם לטילוק הרי זו כמנחה שחסרה קודם קמיצה, שאין מקטיר הקומץ. ע' לעיל ט] – כל שאר החלות פסולות (קדש קדשים הוא), אבל מקטיר את הבזיכין. כן שנינו בברייתא.

לפי מה שהסיק אביי, דין זה אמור רק לרבי אליעזר (וכן מבואר מהברייתא להלן מו. כפרש"י בד"ה נפרס), אבל לרע"ק שאר החלות כשרות (כן מבואר בתוס').

לרבי עקיבא, החלות מותרות באכילה, שלא כשאר המנחות שאם נחסר מהשירים – הכל אסור באכילה, כי כאן הם כגופים נפרדים (עתוס'; חשק שלמה). ואפשר לפרש שאסורות באכילה (ע' אחיעזר ח"ב מא, ד – לפי התירוח הראשון בתד"ה הוא).

יצאה – לדברי רבי עקיבא השאר כשרות ולרבי אליעזר פסולות.
נטמאה – משמע שהשאר כשרות, שהציץ מרצה על הטומאה.

ואפשר שלר"א אליבא דרבא פסולות (לקוטי הלכות בד' הרמב"ם). והראב"ד פסק בין שנפרסה בין שיצאה בין שנשמאה – כולן פסולות (ע"ע שו"ת אחיעזר ח"ב מא).

פרק שני; דף יג

כב. מה הדין במקרים דלהלן:

- א. הקומץ את המנחה להקטיר קומצה למחר.
 - ב. הקומץ את המנחה להקטיר לבונתה למחר.
 - ג. סילק מן השלחן בוך של לבונה על דעת להקטיר הבוך השני למחר.
 - ד. שחט כבש אחד משני כבשי עצרת, על מנת לאכול את חברו למחר.
- א. הקומץ ע"מ להקטיר הקומץ למחר – פיגל.
- מבואר בגמרא שאפילו רבי יוסי מודה בזה מפני שמפגלין בחצי מתיר. כלומר אע"פ שהקטרת הקומץ שעליה חשב, אינה מתירה לבדה אלא בצירוף הקטרת הלבונה – פיגל, כיון שחשב בקמיצה שהיא עבודה שלמה (עפ"י רש"י להלן יד ותוס' כאן). ולדעת הרמב"ם נחלקו בזה תנאים, האם מפגלים בחצי מתיר (ע"ע תוי"ט; זבח תודה; חזו"א כב, יב יג וקמא כח, ט. וכן אמרו בגמרא (יב): שלרבי אלעזר אינו פיגול עד שיחשוב להקטיר קומצה ולבונתה למחר).

- ב. הקומץ את המנחה להקטיר לבונתה למחר; לדברי רבי יוסי – פסול (מדרבנן. עפ"י גמרא יד; מפרשים) ואין בו כרת, שאין מפגלין ממתיר למתיר אחר. וחכמים אומרים: פיגול ובכרת, כיון שהלבונה והקומץ נקבעים בכלי אחד, הרי הם כדבר אחד.
- פסק הרמב"ם כחכמים. וע"ע להלן יז.

- ג. אמרו בגמרא שלרבי יוסי אין מתיר מפגל את המתיר בשני בזיכי לבונה, הלכך פסול ואין בו כרת. ולחכמים – פיגול ובכרת (כיון שמונחים שניהם על השלחן ועל ידו נתקדשו שניהם – ככלי אחד הם. שפת אמת וזבח תודה).
- ופרשו ראשונים שמדובר כשחשב בשעת סילוק בוך אחד להקטיר למחר את הבוך השני. ודוקא כשחשב גם בשעת סילוק הבוך השני, אבל אם לא חשב אלא בראשון – באנו למחלוקת ר"מ וחכמים האם מפגלין בעבודת חצי מתיר.
- ורש"י פרש שמדובר שחשב בשעת הקטרת הבוך ולא בשעת סילוקו. ותמהו המפרשים הלא קיימא לן אין הקטרה מפגלת הקטרה (עפ"י שטמ"ק וזבח תודה. והרמב"ם השמיט דין סילוק. ונראה שמפרש כפרש"י והולך לשיטתו שהקטרה אינה מפגלת הקטרה. זבח תודה).

- ד. שחט אחד מכבשי עצרת לאכול את השני למחר – שניהם כשרים, שאין מפגלים ממתיר זה למתיר אחר.

- כג. א. אלו הן עבודות המנחה השוות ונלמדות מעבודות הזבח?
- ב. ליקוט לבונה לצורך הקטרתה – האם נחשב 'עבודה' לפסול זר?
- ג. האם אפשר להקטיר הלבונה לפני הקומץ?